„Narodni list“ izlazi svakoga četvrtka po podne.

Ciena mu je na godinu 8 kruna, za sejake 4 krune, pojedini broj 6 helera.

Uredničtvo i uprava lista nalaze se u Voloskom kbr. 6.

Narodni list.

Pučki list za politiku i pouku.

„Narod bez narodnosti jest tielo bez kosti!“

Za oglase plaća se 10 helera po redku za više puta po pogodbi.

Oglasi šilju se na uredničtvo lista.

Rukopisi se ne vračaju. — Nefrankirani listovi se ne primaju.

Br. 7. Volosko-Opatija u četvrtak 13. veljače 1902. God. III.

Talijanska sramota va Beču.

Talijanski zastupniki su ovi dni doživeli va bečkem parlamente velu sramotu. Va proračunskem odbore parlamenta bili su ovo leto od talijanskeh zastupniki istarski Talijan Rizzi i tirolski Talijan Malfatti. Kad se je va tem proračunskem odbore počelo razpravljat o potrošku za srednje škole (gimnazije, realke i dr.) delali su Talijani Rizzi i Malfatti sve moguće, da se governu dopusti potrošak za hrvatsku gimnaziju va Pazinu ale samo ako se guveran obveže da će ta gimnazija već drugo leto premestit s Pazina va kakovo čisto hrvatsko mesto kako na primer va Kastav.

Oni su nemškem zastupnikom lagali i mazali, da je Pazin čisto talijanski grad pak da se je istarskem Talijanom učinila velika krivica s tem da se je va talijanski Pazin namestilo hrvatsku gimnaziju.

Kako Talijanom pazinska, tako je Nemcem slovenska gimnazija va Celju na štumihe. Znajuć to Talijani, oni su se vrteli okole nemškeh zastupniki kako gladni breki, da bi ih nagovorili, da svi glasuju trošak za hrvatsku gimnaziju va Pazine samo ako istu s Pazina premesti va ki hrvatski grad v Istre, a oni Taliiani da će svi glasovat da se slovensku gimnaziju premesti s Celja va Maribor.

Već su Talijani va peste držali da će svi Nemci glasovat s njimi pak da će poć hrvatska gimnazija s Pazina ća. Već su po svojeh novinah a najviše va židovskem „Piccolo“ trubili da će pazinska hrvatska gimnazija bit premešćena. Prošlu sredu imelo se je odlučit za Celje i Pazin. Va proračunskem odbore odlučilo se je na predlog Nemca Stügkh z 25 glasi proti 22 da se Celjska slovenska gimnazija ima premestit va Maribor. Za Stürgkhov predlog glasovali su i Taijani misleć za seguro da će svi Nemci glasovat proti hrvatskoj gimnazije va Pazine. Nego kod glasovanja bilo je 26 glasi za te da hrvatska gimnazija ostane va Pazine a 18 glasi za to da se premesti. Talijani su nakon tega glasovanja ostali kako od kamika. Sram ih je bilo sameh sebe. Toliko su se mučili toliko su govorili toliko petljarili pak za ča? Za to da bude premešćena slovenska gimnazija iz Celja. — Malfatti i Rizzi su bili tako osramočeni da je isti dan prvi odputoval u Innsbruck a drugi va Pul.

Talijani v Istre i Trstu dignuli su radi tega glasovanja va proračunskem odbore kuku i motiku proti Nemcem. Prigovaraju njim da su ih prevarili i pustili na cedile pak prete da će njim se va parlamente osvetit. Najjače se jadi abrejski Piccolo od petka 7. t. m. Nego Talijanom dobro stoji. Oni su pod nami kopali jamu pak su sami va nju pali. Sramota ku su nam pripravljali pala je na njih obraz. — Kako va sveh, tako su i va ovoj stvari grdo lagali samo da pridu do svoje svrhe. Oni su Nemcem lagali da je Pazin talijanski grad. To je baš banditska laž. Pazinska občina ima polag zadnje popisije 15 tisuć Hrvati a samo jednu tisuću Talijani. Kako se more tu govorit da je Pazin talijanski grad. Briga talijanskeh arlekini za istinu, oni lažu a la Salo samo da svet varaju. Oni su Nemcem lagali da je hrvatska gimnazija va Pazine bila učinjena samo za pohrvatit talijanski grad Pazin. — To je uprav smešno. Pazin, kako smo dokazali ni talijanski grad nego hrvatski, pak ga ni trebe pohrvatit. — Ontrat ni istina da jedna gimnazija more raznarodit jedan grad. Ako se Talijani tega boje ontrat njihovo talijanstvo jako slabo stoji. Va Ljubljane je na primer dužina nemškeh škol pak je za svem tem mesto ostalo čisto slovensko. Talijani su lagali kad su va proračunskem odbore govorili da je hrvatska gimnazija bila učinjena Talijanom na dešpet va Pazine, zač da se ju je moglo lahko stavit va kakovo hrvatsko mesto v Istre n. pr. va Kastav.

Talijani bi morali znat da je pazinska gimnazija učinjena za celu Istru pak je bilo pravo, pošteno i potrebito da se ju stavi va sredinu Istre a to je baš Pazin, kamo moru deca iz cele Istre najlaglje prit.

Va Kastve bi hrvatska gimnazija propala jerbo mladići s Pazinšćine i druge srednje Istre nebi mogli poć va Kastav školu. Najviše je pak va toj gimnazije mladić iz Srednje Istre. To Talijani jako dobro znaju pak bi hteli na silu da jedina naša srednja škola v Istre propade. Kako će nam dobro! K svemu temu valja još pomislet da je guveran imel va Pazine pripravnu kuću za gimnaziju a drugde bi ju bil moral zidat i potrošit „za lepi trubac od Talijani“ kakoveh sto tisuć krun za kuću. Sve laži nisu Talijanom pomogle niš ni oni četiri talijanski mameluki, ke su s prevarstvom poslali va Beč. Hrvatska gimnazija će Božjom pomoću ostat va Pazinu makar ako će Talijani puknut od jada.

Lekciju koju su dobili od Nemac neka si ju zapišu za uho i neka znaju da ako budu i naprvo zatirali naš hrvatski i slovinski puk v Istre da će prit vreme kad će Nemci zatrt i nas i Talijane.

Volosćaki i Opatijci na noge!

Izbori za našu občinu su tu. Nam ni nego dignut se i pobjeda je naša. Sigurna je naša pobjeda, kako Bog ki je na nebe. Nima te sile, ka bi nam mogla z ruki zgrabit ono, ća mi već 7 let častno i pošteno držimo va svojeh rukah.

Občina Volosko-Opatija je bila naša, ona je naša i sada, ona će ostat naša za vavek. Tako mora bit, jer to hoće naše poštenje, naša čast i naša volja. Ja — naša je volja, da ova rodjena naša gruda ostane naša, za to ona i mora ostat naša. Na našoj je strane sve ča je pošteno, vredno i domoljubno. — S nami su stotine i stotine ljudi ki su čvrsti kako stena, čvrsti i neslomivi kako željezo. — To je naša vojska, vojska vruće krvi, teplega srca, vojska poštenega obraza, častna i ne predobiva. — S tom vojskom gremo mi u boj, prez straha, prez sumnje da ćemo izać iz te borbe vjenčani vjencem najljepše i najsjajnije slave.

A tako i mora bit! I teško si ga svem nam da ne bi tako bilo! Ča bi z nas bilo, da kakovim god slučajem dodje na občinu ona pogana rulja prodanih iredentista, združenih s peščicom landravci svake vrsti i svakega roda! — Već leta i leta čekaju ti gladini, kako bi se došuljali va občinu, da

PODLISTAK.

Pod sumnjom.

Piše N. T.

(Svršetak).

Moglo je bit pol noći — va kući sve je spalo, samo Marko i nesrićna Mare, koja je malo kašnje došla k sebi, šetali su zdvojno u svojih kamarah. Marko se zaključa u svojoj kamarici opere ranjenu ruku, svuče krvava stomanju i zamazane od blata škornje pa ih sakrije u peć.

Na jednom ali probudi celu kuću silno zavijanje Lukinog pasa „Kolomba“.

Strašno je bilo to zavijanje, a još strašnije je ono ozvanjalo va Marinoj duši.

Devica Jele i sluga Pere se stanu i odluče poć vidit ča se je to „Kolumbu“ dogodilo.

Kada tamo najdu ga gdje leži kraj mrtvog svog gospodara ližuć mu lice.

„Za Boga, ča se je to pripetilo“ reče prestrašeno Jele.

„Ča? gospodar ubijen; ma neka znam ja ki ga je“ — odgovori Pere.

„A ki?“

„Ki drugi nego Ive, svaku noć je ovuda okolo naše kuće, koliko puti sam ga zatekal s Marum pod pojatum!“

„Bit će istina, aš i ona večeras je sva zvan sebe“.

„Sada nam ne preostaje drugo nego poć doma javit ukućanom, a ontrat vaje javit sucu i pulicaju.“

Kad su ovo dvoje došli kući i pripovedali ča se je dogodilo, svi su ukućani jednim glasom rekli:

„Ni ga nijedan drugi ako ne Ive“. A najviše ga je krivio Marko.

Pero pojde javiti stvar sucu i pulicaju a već drugi dan rano u zoru došia je i sudbena komisija, koja pošto je pregledala mrtvaca i naložila pogreb, dala je odmah zatvoriti Maru i poiskati Iva, jer po govoru svih ovo dvoje je krivo Lukinoj smrti.

Pred strašnim sucem obojica su čisto i mirne savjesti pripovedali stvar kako se je pripetilo, dok nebi onda na koncu rekli: „Ali ja prisižem. da ga ja nisam!“

Čudnovato — reče sudac — ni vi Ive ni vi Mare ga niste, a sami priznajete, da osim vas i Luki nijednoga ondje nije bilo“.

* * *

Ive je imal dobroga jednoga prijatelja odvjetnika, ki je čul za nesriću, ponudil se je Ivu da će ga branit na sudu i pošao do Iva pitat neka mu stvar ispripoviedi. Ive mu točno reče sve kako je bilo i završi: „Ja ga nisam ubil!“

„Morda ga je Mare?“ reče mu mladi odvjetnik.

„Bilo je skuro, ja videl nisam, nu i ona se proklinje, da ga ni ubila“.

Mladi odvjetnik počne malo mislit, dok napokon se nečemu ne domisli i reče: — Aha, videt ćemo!“ I podje u Lukinu kuću, pa zamoli divicu neka pošalje zvat po komu g. suca, da ga zove Ivov branitelj.

Kad je sudac došal reče mu mladi odvjetnik: On kaže da ga nije ubio, ona se opet zaklinje, da ga ni ona nije; nebi li tu mogao biti netko treći, možda koji ukučanin: koliko sam mogao izpitati stvar, dočuo sam, da je i naučnik Marko bio u Maru zaljubljen, pak Bog znade...

Dvojim — reče sudac.

„No ja sam nakanio pokušati nešto, ne bimo li se ipak uvjerili o Marku!“

Izvolite samo! — nadoda sudac.

„Dobro! — Jele! — pozove mladi odvjetnik, gdje je sada Marko.

„Pripravlja baš škrinju za Lukino mrtvo telo“.

„Budite tako dobra, donesite nam jedan par njegovih postola, ali njemu ništa ne kazujte i dopeljajte s vami i psa „Kolomba“.

„Što to kanite učiniti?“ — upita ga sudac.

„Jedan čas još, pa ćete vidjeti“.

U tren oka bila je Jele tu s postolima i s „Kolombom“. Mladi odvjetnik uzme postole, dade ih ponjušiti „Kolumbu“ i uputi se sa sucem i Jelom na mjesto, gdje se je dogodio onaj grdni zločin. Mladi odvjetnik dade još jedan put „Kolumbu“ ponjušiti postole podragav psa i pokazav mu prstom na zemlju reče mu: „Iši!“

Pas kako da je razumel ča mu mladi gospodin nalaže, prigne glavu prama zemlji i najde sled; po sledu podje do vratašca vrta, a odovuda prama kući i ravno u Markovu kamaricu i stane pred pećum te počme lajati. Mladi odvjetnik otvori peć i izvuče iz peči jednu krvavu košulju i par vrlo blatnih čizma, na čijim su poplatima bila dva reda čavala.

„Evo — reče mladi odvjetnik — ove ga čižme posve izdaju, otisci ovih čavala još se poznaju u blatu, u mojim se sumnjam nisam prevario“.

„Niste, mladi gospodine i ja vam čestitam, vašim nepronicavim duhom, ušli ste u trag pravom ubojici, oslobodili ste mene krive odsude, a povratili slobodu dvim mlaim i ljubećim se srcima, koji bi bili pravedni stradali, a sad podjimo k Marku, koga ćemo u ime zakona uapšiti“.

Mladi odvjetnik idjaše prvi noseć u jednoj ruci čižme a u drugoj košulju i čim uljeze u radionicu videć ga Marko, ostane ko od kamena.

„Propao sam“ — reče i pograbiv brže dlieto prereže si vrat i sruši se na zemlju, gdje naskoro izdahnu.

Ivan se i Mare kašnje uzmu, te su va rajskoj sreći sprovadjali srećne dnevi, sretni i blaženi ča nisu oni, kako su s početka jedan na drugoga sumnjali, okaljali si ruke brata svoga.

128

„Narodni list“ izlazi svakoga četvrtka po podne.

Ciena mu je na godinu 8 kruna, za sejake 4 krune, pojedini broj 6 helera.

Uredničtvo i uprava lista nalaze se u Volosko kbr. 8.

Narodni list.

Pučki list za politiku i pouku.

„Narod bez narodnosti jest tiele bez kosti!“

Za oglase plaća se 10 helera po redku za više puta po pogodbi.

Oglasi šilju se na uredničtvo lista.

Rukopisi se ne vračaju. — Nefrankirani listovi se ne primaju.

Br. 7. Volosko-Opatija u četvrtak 13. veljače 1902. God. III.

Talijanska sramota va Beču.

Talijanski zastupniki su ovi dni doživeli va bečkem parlamente velu sramotu. Va proračunskem odbore parlamenta bili su ovo leto od talijanskeh zastupniki istarski Talijan Rizzi i tirolski Talijan Malfatti. Kad se je va tem proračunskem odbore počelo razpravljat o potrošku za srednje škole (gimnazije, realke i dr.) delali su Talijani Rizzi i Malfatti sve moguće, da se governu dopusti potrošak za hrvatsku gimnaziju va Pazinu ale samo ako se guveran obveže da će ta gimnazija već drugo leto premestit s Pazina va kakovo čisto hrvatsko mesto kako na primer va Kastav.

Oni su nemškem zastupnikom lagali i mazali, da je Pazin čisto talijanski grad pak da se je istarskem Talijanom učinila velika krivica s tem da se je va talijanski Pazin namestilo hrvatsku gimnaziju.

Kako Talijanom pazinska, tako je Nemcem slovenska gimnazija va Celju na štumihe. Znajuć to Talijani, oni su se vrteli okole nemških zastupniki kako gladni breki, da bi ih nagovorili, da svi glasuju trošak za hrvatsku gimnaziju va Pazine samo ako istu s Pazina premesti va ki hrvatski grad v Istre, a oni Taliiani da će svi glasovat da se slovensku gimnaziju premesti s Celja va Maribor.

Već su Talijani va peste držali da će svi Nemci glasovat s njimi pak da će poć hrvatska gimnazija s Pazina ća. Već su po svojeh novinah a najviše va židovskem „Piccolo“ trubili da će pazinska hrvatska gimnazija bit premešćena. Prošlu sredu imelo se je odlučit za Celje i Pazin. Va proračunskem odbore odlučilo se je na predlog Nemca Stügkh z 25 glasi proti 22 da se Celjska slovenska gimnazija ima premestit va Maribor. Za Stürgkhov predlog glasovali su i Taiijani misleć za seguro da će svi Nemci glasovat proti hrvatskoj gimnazije va Pazine. Nego kod glasovanja bilo je 26 glasi za te da hrvatska gimnazija ostane va Pazine a 18 glasi za to da se premesti. Talijani su nakon tega glasovanja ostali kako od kamika. Sram ih je bilo sameh sebe. Toliko su se mučili toliko su govorili toliko petljarili pak za ča? Za to da bude premešćena slovenska gimnazija iz Celja. — Malfatti i Rizzi su bili tako osramoćeni da je isti dan prvi odputoval u Innsbruck a drugi va Pul.

Talijani v Istre i Trstu dignuli su radi tega glasovanja va proračunskem odbore kuku i motiku proti Nemcem. Prigovaraju njim da su ih prevarili i pustili na cedile pak prete da će njim se va parlamente osvetit. Najjače se jadi abrejski Piccolo od petka 7. t. m. Nego Talijanom dobro stoji. Oni su pod nami kopali jamu pak su sami va nju pali. Sramota ku su nam pripravljali pala je na njih obraz. — Kako va sveh, tako su i va ovoj stvari grdo lagali samo da pridu do svoje svrhe. Oni su Nemcem lagali da je Pazin talijanski grad. To je baš banditska laž. Pazinska občina ima polag zadnje popisije 15 tisuć Hrvati a samo jednu tisuću Talijani. Kako se more tu govorit da je Pazin talijanski grad. Briga talijanskeh arlekini za istinu, oni lažu a la Salo samo da svet varaju. Oni su Nemcem lagali da je hrvatska gimnazija va Pazine bila učinjena samo za pohrvatit talijanski grad Pazin. — To je uprav smešno. Pazin, kako smo dokazali ni talijanski grad nego hrvatski, pak ga ni trebe pohrvatit. — Ontrat ni istina da jedna gimnazija more raznarodit jedan grad. Ako se Talijani tega boje ontrat njihovo talijanstvo jako slabo stoji. Va Ljubljane je na primer dužina nemškeh škol pak je za svem tem mesto ostalo čisto slovensko. Talijani su lagali kad su va proračunskem odbore govorili da je hrvatska gimnazija bila učinjena Talijanom na dešpet va Pazine, zač da se ju je moglo lahko stavit va kakovo hrvatsko mesto v Istre n. pr. va Kastav.

Talijani bi morali znat da je pazinska gimnazija učinjena za celu Istru pak je bilo pravo, pošteno i potrebito da se ju stavi va sredinu Istre a to je baš Pazin, kamo moru deca iz cele Istre najlaglje prit.

Va Kastve bi hrvatska gimnazija propala jerbo mladići s Pazinšćine i druge srednje Istre nebi mogli poć va Kastav školu. Najviše je pak va toj gimnazije mladić iz Srednje Istre. To Talijani jako dobro znaju pak bi hteli na silu da jedina naša srednja škola v Istre propade. Kako će nam dobro! K svemu temu valja još pomislet da je guveran imel va Pazine pripravnu kuću za gimnaziju a drugde bi ju bil moral zidat i potrošit „za lepi trubac od Talijani“ kakoveh sto tisuć krun za kuću. Sve laži nisu Talijanom pomogle niš ni oni četiri talijanski mameluki, ke su s prevarstvom poslali va Beč. Hrvatska gimnazija će Božjom pomoću ostat va Pazinu makar ako će Talijani puknut od jada.

Lekciju koju su dobili od Nemac neka si ju zapišu za uho i neka znaju da ako budu i naprvo zatirali naš hrvatski i slovinski puk v Istre da će prit vreme kad će Nemci zatrt i nas i Talijane.

Volosćaki i Opatijci na noge!

Izbori za našu občinu su tu. Nam ni nego dignut se i pobjeda je naša. Sigurna je naša pobjeda, kako Bog ki je na nebe. Nima te sile, ka bi nam mogla z ruki zgrabit ono, ća mi već 7 let častno i pošteno držimo va svojeh rukah.

Občina Volosko-Opatija je bila naša, ona je naša i sada, ona će ostat naša za vavek. Tako mora bit, jer to hoće naše poštenje, naša čast i naša volja. Ja — naša je volja, da ova rodjena naša gruda ostane naša, za to ona i mora ostat naša. Na našoj je strane sve ča je pošteno, vredno i domoljubno. — S nami su stotine i stotine ljudi ki su čvrsti kako stena, čvrsti i neslomivi kako željezo. — To je naša vojska, vojska vruće krvi, teplega srca, vojska poštenega obraza, častna i ne predobiva. — S tom vojskom gremo mi u boj, prez straha, prez sumnje da ćemo izać iz te borbe vjenčani vjencem najljepše i najsjajnije slave.

A tako i mora bit! I teško si ga svem nam da ne bi tako bilo! Ča bi z nas bilo, da kakovim god slučajem dodje na občinu ona pogana rulja prodanih iredentista, združenih s peščicom landravci svake vrsti i svakega roda! — Već leta i leta čekaju ti gladini, kako bi se došuljali va občinu, da

PODLISTAK.

Pod sumnjom.

Piše N. T.

(Svršetak).

Moglo je bit pol noći — va kući sve je spalo, samo Marko i nesrićna Mare, koja je malo kašnje došla k sebi, šetali su zdvojno u svojih kamarah. Marko se zaključa u svojoj kamarici opere ranjenu ruku, svuče krvavu stomanju i zamazane od blata škornje pa ih sakrije u peć.

Na jednom ali probudi celu kuću silno zavijanje Lukinog pasa „Kolomba“.

Strašno je bilo to zavijanje, a još strašnije je ono ozvanjalo va Marinoj duši.

Devica Jele i sluga Pere se stanu i odluče poć vidit ča se je to „Kolumbu“ dogodilo.

Kada tamo najdu ga gdje leži kraj mrtvog svog gospodara ližuć mu lice.

„Za Boga, ča se je to pripetilo“ reče prestrašeno Jele.

„Ča? gospodar ubijen; ma neka znam ja ki ga je“ — odgovori Pere.

„A ki?“

„Ki drugi nego Ive, svaku noć je ovuda okolo naše kuće, koliko puti sam ga zatekal s Marum pod pojatum!“

„Bit će istina, aš i ona večeras je sva zvan sebe“.

„Sada nam ne preostaje drugo nego poć doma javit ukućanom, a ontrat vaje javit sucu i pulicaju.“

Kad su ovo dvoje došli kući i pripovedali ča se je dogodilo, svi su ukućani jednim glasom rekli:

„Ni ga nijedan drugi ako ne Ive“. A najviše ga je krivio Marko.

Pero pojde javiti stvar sucu i pulicaju a već drugi dan rano u zoru došla je i sudbena komisija, koja pošto je pregledala mrtvaca i naložila pogreb, dala je odmah zatvoriti Maru i poiskati Iva, jer po govoru svih ovo dvoje je krivo Lukinoj smrti.

Pred strašnim sucem obojica su čisto i mirne savjesti pripovedali stvar kako se je pripetilo, dok nebi onda na koncu rekli: „Ali ja prisižem. da ga ja nisam!“

Čudnovato — reče sudac — ni vi Ive ni vi Mare ga niste, a sami priznajete, da osim vas i Luki nijednoga ondje nije bilo“.

* * *

Ive je imal dobroga jednoga prijatelja odvjetnika, ki je čul za nesriću, ponudil se je Ivu da će ga branit na sudu i pošao do Iva pitat neka mu stvar ispripoviedi. Ive mu točno reče sve kako je bilo i završi: „Ja ga nisam ubil!“

„Morda ga je Mare?“ reče mu mladi odvjetnik.

„Bilo je skuro, ja videl nisam, nu i ona se proklinje, da ga ni ubila“.

Mladi odvjetnik počne malo misliti, dok napokon se nečemu ne domisli i reče: — Aha, videt ćemo!“ I podje u Lukinu kuću, pa zamoli divicu neka pošalje zvat po komu g. suca, da ga zove Ivov branitelj.

Kad je sudac došal reče mu mladi odvjetnik: On kaže da ga nije ubio, ona se opet zaklinje, da ga ni ona nije; nebi li tu mogao biti netko treći, možda koji ukučanin: koliko sam mogao izpitati stvar, dočuo sam, da je i nančnik Marko bio u Maru zaljubljen, pak Bog znade...

Dvojim — reče sudac.

„No ja sam nakanio pokušati nešto, ne bimo li se ipak uvjerili o Marku!“

Izvolite samo! — nadoda sudac.

„Dobro! — Jele! — pozove mladi odvjetnik, gdje je sada Marko.

„Pripravlja baš škrinju za Lukino mrtvo telo“.

„Budite tako dobra, donesite nam jedan par njegovih postola, ali njemu ništa ne kazujte i dopeljajte s vami i psa „Kolomba“.

„Što to kanite učiniti?“ — upita ga sudac.

„Jedan čas još, pa ćete vidjeti“.

U tren oka bila je Jele tu s postolima i s „Kolombom“. Mladi odvjetnik uzme postole, dade ih ponjušiti „Kolumbu“ i uputi se sa sucem i Jelom na mjesto, gdje se je dogodio onaj grdni zločin. Mladi odvjetnik dade još jedan put „Kolumbu“ ponjušiti postole podragav psa i pokazav mu prstom na zemlju reče mu: „Iši!“

Pas kako da je razumel ča mu mladi gospodin nalaže, prigne glavu prama zemlji i najde sled; po sledu podje do vratašca vrta, a odovuda prama kući i ravno u Markovu kamaricu i stane pred pećum te počme lajati. Mladi odvjetnik otvori peć i izvuče iz peći jednu krvavu košulju i par vrlo blatnih čizma, na čijim su poplatima bila dva reda čavala.

„Evo — reče mladi odvjetnik — ove ga čižme posve izdaju, otisci ovih čavala još se poznaju u blatu, u mojim se sumnjam nisam prevario“.

„Niste, mladi gospodine i ja vam čestitam, vašim nepronicavim duhom, ušli ste u trag pravom ubojici, oslobodili ste mene krive odsude, a povratili slobodu dvim mlaim i ljubećim se srcima, koji bi bili pravedni stradali, a sad podjimo k Marku, koga ćemo u ime zakona uapšiti“.

Mladi odvjetnik idjaše prvi noseć u jednoj ruci čižme a u drugoj košulju i čim uljeze u radionicu videć ga Marko, ostane ko od kamena.

„Propao sam“ — reče i pograbiv brže dlieto prereže si vrat i sruši se na zemlju, gdje naskoro izdahnu.

Ivan se i Mare kašnje uzmu, te su va rajskoj sreći sprovadjali srećne dnevi, sretni i blaženi ča nisu oni, kako su s početka jedan na drugoga sumnjali, okaljali si ruke brata svoga.

128

se va njoj okože, da si natrpaju žepi, da nas pokradu, ogule, da z nas učine ono, ča su već storili va tolikeh občinah v Istre va Motovune, va Pule, va Poreče, va Muggie, va Boljune. va Buzete i va tolikeh drugeh občinah.

Tudjinci su to, ki bi oteli šundrat našu občinu. Još se ne bi pravo ni poseli va njoj, već bi najedanput povisili adicionale tako, da bi plačila bila dva i tri puti veća nego su sada. Oni bi nas vrgli va vratolomne špekulacije prez kraja i konca. Oni bi nas uništili, zatrli, pogubili!

Za takove ljude delaju Talijani Costantini i Puović. Oni gledaju da njim pomoru doć na vladu va ovoj občine, i to iz velike, neizrečene mržnje proti nam, proti našemu imenu, proti našemu jeziku. I upravo je ta naš jezik, kega bi oni oteli najprvo udušit, zatrt. Cela ta banda, ka se je digla proti nam pljuva i hita svako blato na naš materinski jezik. A mi se ne damo, mi ne damo našega sladkega jezika, a ne damo ga za to jer jezik jednega naroda je njegova krv i ako takov narod neće da umre on mora da svoj jezik čuva i brani. I mi ćemo da branimo tu našu svetinju i mi i sami ne znamo ča bimo mi sve bili vredni učinit proti onem, ki bi pokušali, da učine kakov atentat na lepu i milu besedu, s kom su nas nekada zadojile matere naše.

I mi smo tu da delamo i nastojimo oko koristi i napredka naše občine, al mi ćemo da se sve to razvija pomalo, postepeno, ne prenaglo, zač nigdere ne uspjeva ono, ča se va nagloste učini! Kako smo i do sada, mi ćemo i od sada poštovat Nemca i svakega tudjinca, mi bimo dapače gledali da s njimi u dogovoru i prijateljskom sporazumljenju upravljamo ovom našom občinom, ali samo pod uvjetom, da nam ni jedan ne tiče našegc jezika, naše narodnosti. Zač kakogod mi puščamo drugem, da živu i da se slobodno razvijaju to isto zahtjevamo i od drugeh da se napram nam tako drže i vladaju. Oni ki se drže jednega Krstića nisu vredni ni dostojni da ih pogledamo, a kamo pak da ih poštujemo.

To je otvorena naša rieč, s tom besedom gremo mi va ovu borbu. Volosko i Opatija — Vološćakom i Opatijcem rodjenim domaćim ljudem. Tudjincu čast i podpora dok je ta tudjinac pravedan i iskren s nami. Dole s onemi, ki bi nas oteli zatrt.

Proti takovem propalicam mi se sada dižemo. S nami će bit na dan izbora sve ča misli i čuti pošteno. Nima tega majčinega sina, kega je rodila Opatija ale Volosko, da bi mogal mirnim okom gledat, kako se tudjinci imposesuju na ovoj našoj zemlje! Sve će bit s nami uvjereni smo, sve i oni slabići, ki su do sada kolebali ne znajuć kamo bi ni s kim bi!

A ti naša stara gardo, ti narode naš Voloski i Opatijski, ti izabrana narodna četa osvetnika, spomeni se leta 1895. i gledaj da budeš na dan izbora sva kako jedan muž na mestu, kamo te zove narodna tvoja čast. Nijedan neka ne fali, nijedan, pokažimo izrodom, poganskim propalicam koliko nas ima i da je nemoguće predobit nas — da je nemoguće vladat prez nas i preko nas. Na noge braćo Vološćaki i Opatijci, na vojsku! Zač to je prava vojska — a sramotna je kukavica onaj, ki pred bojem dezertuje.

A i vi majke naše, žene naše, sestrice i kćerke i vi gledajte, da tom prigodom budete poticalom i lepim izgledom mužem — pomozite i Vi!

Vološćaki i Opatijci! Svi u boj! Nek Vas ni strah. Nas ima toliko, da kad bi neprijatelj bil još jednaput tolik on nam ne bi mogal niš učinit. Alaj, svi na izbor za našu divnu Opatiju za naše milo Volosko, za tu lepu zemlju našu, va koj počivaju kosti naših starih, za tu zemlju, ka ima za sveh nas toliko lepeh uspomena.

Ne dajmo se, ne dajmo se, ne dajmo se!

Vološćaki i Opatijci! Pripravni budite! — S nami je Bog i pravedna stvar naroda našega!

Svi na izbor!

Živjelo naše Volosko! Živjela Opatija!

Dopisi.

Iz Klane. Škoda je, da se premalo piše u novine iz Klane, a imao bi dopisnik bistra oka odavle mnogo šta javiti, što bi bilo vriedno da sazna šire občinstvo i naši Klanjci raštrkani širom svieta. Klanjac ne ide rado u sviet, ljubi iskreno svoje rodno selo i njime se ponosi i brani ga svagdje i pred svakim. Mnogi su čitave zime po šumah hrvatsko - slavonskih i bosanskih, pak se vesela lica vraćaju k svomu kućnomu pragu poslie teškoga rada.

Klanjac do pred par godina nije tražio zaslužbe izvan u šumah. U zadnje doba Klanjcu se pogled razširio. Vidimo ih na Rieci i po drugih gradovih u dobrih službah. Usudio se preko široka mora u Ameriku. Danas ih je tamo oko tridesetak. Svi su zaposleni i zarađjuju liep novac; svi su otišli na stalnu radnju, sjegurni uz pomoć božju na stalni prihod. Drugačije ne bi bili otisnuli u daleki sviet. U svojem zadovoljstvu tamo ne će da zaborave na svoju rodnu grudu ni na svoje doma ostavljene. Ako i jesu svi u Americi kratko doba, šilju kući roditeljima prilične svote žutaka. Ovo je liepo i hvalevriedno, a još je hvalevrednije, što se novčano sjetili župne crkve sv. Jeronima u Klani. Naši mladići — Amerikani, pokazali su tim, da im je srce i ljubav u Klani ako i jesu tielom u stranom svietu. Evala vam! Dok su takovi, neće biti izgubljeni ni za Klanu ni za naš hrvatski narod.

Iz Tinjana. Mački i mačkići (ali ne oni brižni Paškval) su digli rep i ćeš onako kako da su već postall podeštati, kunžiljeri i ča ti ja znam ki titul bin im dal. Obermačak u Kringi blezga da Defar neće bit već podeštat i da on je već sve obrnul koje je mogal, samo one pametne da ne more. Neki dan je govoril na jednem meste ovako: Ako mi daju oneh dvanajst miljari krun ča sam posujilnici dužan, sve će to bit. Ja sam najprvo bil za Talijane, pak sam tel Hrvate (ali te pasje vire se nisu dali) i sad moram opet šempijat Talijane, intanto predikaj ovamo, onamo lazuć i ogovarajuć sam ih sigural da će stvar bit. Ako pak ne bude da jih vrag uzme samo da meni beči daju.

Sam jim povedal kako sam pomačil onog mladog golubaticu iz Ježenja. Njega sam ja ušempijal da će bit podištat, a sad je gorji od mene. Piše već svako rugo proti podištatu i plovanu u Pravoj Slogi, se druži samo s nami i s Talijani u Tinjanu, a bome znaš da sam meštar, kad sam ga omrazil od plovana, podeštata i učitelja. — Lani je predstavljal u čitalnici i pisal proti mačkom a sada piše sve proti Hrvatom. Lipo sam ju študijal, činil sam da piše u Krstićevu Slogu sve ča se more zmislit proti podištatu (ki je pošteno delal tako Bože ja ali intanto neki šunjavci veruju). Činil sam mu pisat da je pojel komunu da je prevaril, da je slepar i ča ja znam ča god mi je vrag na pamet donesal, ali za sve to podištat ne mari (kako ima i pravo, ač je pametniji i posteniji nego mi.)

Ma intanto sam svet smutija. Kako sam rekal oni ki ništa razumeju mi nete sve to verovat ač znadu da je bil već četiri puta zajedno jednogiasno izabran za podestata, i mu ni mogla ni junta ni kapitanat niš krivice nač, ali ke la va da, neka gre ja ću se divertit.

Ja sam učinija da se ustroji kasa talijanska u Tinjanu, intanto meni su dali 400 krun a drugim samo na malo daju. — Oni znadu da prez mene ne moru nič, ač ako i neznam pisati, ja i moja nevista znamo dobre lajat i klepetat.

Imam još nekoje mačkiće u Tinjanščini i ja se čudim kako im ljudi veruju. Takovi su župan iz Vitosi ki si je sve svoje zapustija i njegov kum Kalac, pak bravi Vice komu govoru Krstić Štrigo, ki se vavek sa otcem i s majkom kara i pravda i skupa s golobaticom delaju svoji sedute i pišu u Krstićevu Slogu sve ča im ja ordinam. A zač ne bi pisali, ni jim potriba platit hartu ni injostar a i poštu im plati oni šunjavi i slipi Šemberilo. Intanto ja si ju godim. — Najveć me to jadi, da moj kum Defar nič za to ne haje i to mi sve ništo daje, da on stoji na sigurnijih nogah nego mi.

Na to švikne i vikne Zaneta: nosi piti tr smo se već ožežali. Ali Zaneta se razljuti i reče: Čako! vrag uzea tebe i tvoju politiku, da nisi zapucal oni miljari ča si prija od svojih nevista, ne bi ti potriba se moliti ni Talijanom ni Hrvatom i biš bija ti i tvoja čeljad sva u miru ma ti si zatra sebe i nas i drugo neka vrag ne nosi u našu hižu ni mačka ni miša.

Podištat te je vajk lipo putija i nam je dosti dobra učinija, a sad bižiš spred njega, aš te je sram na njega stati, a i te more biti vrgonja Boga i ljudi. Ča si učinija plovanu, majestrom i svi ki su bili u kakovoj kariki, ja mislim da te more već svit poznat, (i na to odleti plačuć i jadikujuć iz sobe.)

Na to se stanu pogledati Kuga i Mačkić i reče Kuga Mačkiću: Čuješ po majku živu ima moja nevesta pravo, i te molim poberi šila i kopita zač ona bi kapaca oglaćdit s kolcem tebe i mene.

Na to mačkić se pobere bežuć koliko je mogal u Tinjan, gdje ima svoju kancelariju i agenciju Krstićeve Sloge, te je povidal doma da se nije takova pašta nadal.

Narodni prijatelj.

Iz Baške. C. kr. impiegat brani Austriju! Poznato vam je od tretega broja dičnog „Narodnog lista“, kako je va Baški neki postolar vikal „viva Italia“, a bil je va njegovom društvu i neki c. kr. činovnik. — Ča mislite, da se je taj činovnik ostavil njegove kumpanije? Ajbo, mi smo ga videli i predpasanu nedilju, kadi je s njim opet hodil. Ma ni to dosta da ide š njim, nego ta c. kr. impiegat još se je usudil i branit takova človika, komu toliko na srcu leži gladna Italija. Ne samo da ni otel poč svedočit ono ča je čul, nego je još sam učinil obranu za Ivana Quadranta. Mi upozorujemo c. kr. sud na Veji neka malo pregleda ki je pisal istancu proti Ivanu Dorčiću. Čuli smo od vredne osobe govorit, da je tu tužbu pisala žena spomenutoga impiegata, a diktoval ju je sam c. kr. impiegat, ki je otel svu krivicu hitit na Ivana Dorčića, a obranit poznatoga Quadranta.

Oprite sada, vi moji Bašćani svoje oči i glejte ki su sve proti nam. Kada se je on zdruzil s onim postolarom, ki je svih nas uvridil, to je znak, da mu je on pljeskal i pohvaljeval kada je ono govoril. To je znak da će nam još i on reć, čemu se ne bi čudili, bo vavik čujemo, kadi se on s nami poruguje i čuda od njih za nos pelje i to baš onih, ki mu se klanjaju.

Ako bimo oteli toga človika malo prorešetat neznam kada bi finili s temi litanijami. Pustimo ća njegovo domaće življenje, sve ča dela za se dela; ma kako vrši on svoju službu, bo se to i nas tiče. Pitajte malo gospodara od broda „Božja pomoć“, neka vam on reče, česa mu je ovo zadnje vrime svega učinil. Ki mu je bil kriv, ko on nezna ča mu zakoni govore? Niki opet mu nesu butilje, bo da će im udelat supliki za penzijon. Neka se malo jave, koliki su već dobili penzijon ča jim je on pisal supliki? Vi čekate, ćete se i načekat, a on intanto po malo pije da mu se i već i nos crljeni.

Mi bi mogli znest vele i male litanije pred njegovi poglavari, ma sada ćemo pustit, bo čujemo, da se spravlja ča od nas. I neka gre ča prije, lipoga spomena nam neće ostavit.

Mi smo to sve hitili van. da se vidi kakovo more bit njegovo svedočanstvo i neka vide oni, ki ga plaćaju, ako ovako delaju c. kr. impiegati za Italiju, neka se ne čude kada bude naš narod sprogovoril, bo žice su već previše nategnute, a mi ćemo do zadnje kapi krvi braniti našega premilostivoga Cesara Frana Josipa i milu našu domovinu. Komu je lipša Italija neka gre slobodno tamo pokušat glada i mizerije, a mi ćemo živit kadi smo se i porodili va hrvatskoj Istri, ka je provincija od cesarstva austrijanskega.

Iz Sovinjaka. U nedjelju dne 26. t. m. obdržavala je podružnica sv. Cirila i Metoda u Sovinjaku, svoju 5. glavnu godišnju skupštinu u rodoljubnoj kući g. Josipa Vivode u Pračani.

Nebo je kroz cio dan plakalo i uzdisalo ko da tuži nad onom nesretnom odpadači u brlogu biesnih lava, u gniezdu sovinjskih diktatora. Pod veče spuštala se nu zemlju tiho i niemo po koja sniežna pahuljica, kad vesela povorka uz radostne poklike, pjevanje i glazbu krenu iz Sovinjaka put rodoljubne Pračane, praćena zviždukom i eviva-klici onih gojnih prsiju sinova djedovske kulture, gladnijeh carlatana i nadricinara. Kraj svega toga sakupila se na Pračani liepa kita članova i prijatelja. Domaćina primao ljudstvo raširenih ruku i radostnim posmjeskom na licu.

U liepo okićenoj dvorani našto ide osobita čast našim mladim perjanicam na Pračani (živili!) otvori skupštinu predsjednik g. Angjeo Žigante te pozdravlja sve prisutne rodoljubnim uznosom i biranim riečima. —

Kod liepog izvješća našeg milog Miha Majera ostalo je ljudstvo zapanjeno i slušalo ga do kraja štono rieč otvorenih ustiju dok na koncu ne zaori bura živio - klici Nj. Vel. našem premilostivom Caru i Kralju Fr. Josipu I. — — Živio Miho! Vidi se da je svom ozbiljnošću zaranio u tužna srca našeg mukotrpnog naroda.

Iza izvješća blagajnika sliedio je izbor novog odbora te bijahu izabrana sliedeća gospoda:

Predsjednikom Ivo Žigante župan u Sovinjaku, zamjenikom Josip Vivoda iz Pračane, tajnikom Antun Črneka iz Sovinjaka, zamjenikom Miho Majer iz Majeri, blagajnikom Angjeo Žigante iz Sovinjaka, zamjenikom Dinko Sirotić iz Polja.

Novi se predsjednik zahvali na časti povjerenoj njemu i cielom odboru, te uze onim svojim prirodjenim darom govoriti iz duše u dušu naroda. Evala ti Ivane! Od tvojih bi se rieči dao izplesti bič, sakovati ljuti buzdovan, da se opraši pete onoj kletoj gamadi, što nam domaje — hram nudja tudjinu — gulijašu prekomorskog kraljevstva. —

Članova imade do sada upisanih 85, a bilo bi ih više, al se nemarnike i strance koji neće da plaćaju marljivo briše. Tko ne će da plaća čemu da nam na papiru sanjari i piše: rodoljub-član podružnice.

Onim pako koji se ističu svagdje i svakom prigodom Hrvatima i mučenicima za svoja sveta narodna prava, a niesu jošte upisani u našu podružnicu kličemo složno glasovito: Braćo, ne valja vam posao! Nije dosta ljubit svoj narod neg se valja i zanj žrtvovati — a 20 nč. nije bogme velika žrtva. Par cigaretka manje i koje pustne nedjelje malko manje magle u glavi, pa eto ti članarine za čitavu godinu. Medjutim mi smo sa napredkom naše podružnice sasma zadovoljni.

Iza utjerivanja članarine palo je jošte liepih rieči kojim će se božjom pomoći doprinieti u ovom kraju, da se zaplačemo nad žrtvom, nad tužnim grobom Istarskog mučenika.

Oko 8 sata dalo se je staro i mlado u ples pa hajd nek se vrti čak tamo do pjetlovih ura.

Evala vam braćo! Evala ti mlada uzdanice!

Tebi pako gostoljubivi Bepo srdačna hvala i od Boga plata. Čon.

Iz Cresa. Nasi komunski izbori su anke nam g. urednice pred vrati. — Kukanja je već do blago vrimena pricnela a sada su se nasa vlastela zi svojimi placenimi rufijani alla Kravin, Palula, Poldrugo, Ziskic, Pavan i ki bi svih tih zlodeji zbrojil, po staroj uzance stavila na vrat na nos manizat se, strasit, mamit, lagat i obećevat i roma i toma. — Jednoga mame, nasi kapi kuntrada na fadigu, drugoga nute skarami s kosirići s kropilničami, a tretega da te mu sina stavit studijat agrikolturu i ce ti ja znam s kakovemi jos furbacijami i obećanji ke pak vavek finjuju s onim njihovim obicajnim ritornelom: ma ćete poć kumpare s nami vćtat! Pul nas vam neće on dan falit ni zvaceta ni makaruni! Ten toga dokle ovi plaćeni galopini obijaju ljuške pragi i potezu ljude po kuntradā za rukav do maji na na-

soj podestarij mesa se zavajon kega misle i ovoga puta paricat brizanomu creskomu kopacu i komunisti. Ta zavajon su vam izborne liste. —

Na 19. jenara bile su liste armane i izlozene ali da bolje recem zacavlane na vratnice jednoga armara da je more svaki ki će laglje procitat i do potribe prepisat! Vidite kako su dobri i gentili nasi sinjori na komune! Neki dan sem je sel i ja malo pospijat ma nis mogel nis videt zac me je najprije pricnel sekat sjor kapitano Poja otvarajuć i zatvarajuć vrata do ormara skuzum da mora v ormaru iskat neke karti. Nego i od ono malo ce sem videl, maja moja keh i kolikeh je tu sleparij. — Mrtvi Bog ih pomiluj, postali su zivi, a zivi Bog im daj dobro i lepo zdravlje postali su mrtvi. Ki je di Giovanni taj van je fu Giovanni, a ki je fu taj van je di. Giovanni su postali Giorgi a Giorgi Giovanni, Mattei Marchi a Marchi Mattei. Oni ki su njihovi ti su van dobro zapisani i po dva i po tri puti a naši spusceni vanke de capotto ol na mesto va drugi stavljeni su va treti korp i tako naprvo van je to sve stenfano da se nezna jel Abram rodil Izaka al Izak Abrama. — Tu van je z jednum besedum receno, toliko tih sleparij, da ni moguće ni rekurse pravit. Basta da znate da kada su se liste pisale poglaviti diretor van je bil on slepec do Itravina, a vi Cresani dobro poznajete toga sfacanoga rufijana ki do teh sleparij zive i ki blago trubil va svoju mrezu spravi. Onakova slepca i smutljivca ni pod zvonom sv. Sidra! Nasi se nebogi anke manizaju i delaju i delat te sve cagod zakon i pravica a i ljubav napram briznomu potlacenom i prevarenom kopacu jim bude zapovidala i nalagala.

Na sve te zavajonarije ke će na svoje oči videt slavni c. kr. kapitanat kad na njega nas rikors dojde, marit će ako još ima malo pravice odveka va Istre, marit će otvorit oci.

Već same te zavajonarije, a da i ne govorimo da je nasa komun do grla zadužena i njija dobra većim delom ipotekana, već samo te stvari marile bi potaknut slavni nas kapitanat da proponi raspust občinske reprezentance i da se imenuje c. kr. komesara, ki bi imel nepristrano i zakonito obavit občinske izbore i stavit va red naše komunske posli doklek smo jos na dobi i vrimenu da se spasi almeno ono ce še još da spasit. (Sliedi).

Domaće viesti.

† **Frane Rubeša Plovanić.** Dne 11. o. m. preminul je u Rabeših vrli domorodac Frane Rubeša Plovanić, klesarski majstor i posjednik iz Rubeši. Danas sproveli smo ga do hladnoga groba. Bila mu lahka domaća zemljica!

Nekoji Klanjci stanujući na Ricci obdarili su našu mladu čitaonicu. I nadalje nek ju ne puste s oka, a budi im ujedno izrečena ovim naša zahvalnost.

Bude li ovo moje pismo došlo u ruke našim Klanjcem stanujućim u tudjini, (a i hoće, jer rado čitaju naše novine i naš „Narodni lišt", a nastojat ćemo da ga budu svi čitali gdjegod se nalazili), pa ga budu uzčitali, neka znadu, da smo im mi svi doma zahvalni, što se rado i srcem i novcem sjećaju svoje rodne Klane. — Ne zaboravite i nadalje, mila braćo, ni svojih roditelja, braće i prijatelja, ne zaboravite obdarivati našu crkvu, al i ne zapustite svoga materinskoga hrvatskoga jezika tamo, gdje se on malo čuje; družite se s tamošnjimi Hrvati, učlanite se u njihova društva; branite tamo naš ljepi hrvatski jezik, a branit ćete ga moći i doma u Klani, ako budete podpomagali novčano naše čitalačko društvo „Napried". Vaš budući dar iz Amerike nek bude namienjen našoj čitaonici. Da ste mi zdravi i veseli! Samo napred!

Klana čita! Eto, to je moj radostni usklik. E te kako! Čujte malo: U Klanu dolazi oko 25 iztisaka „Narodnoga lista", 25 ravnih iztisa vrlo zanimivog lista „Dom" iz Zagreba; više komada „Naše Sloge" i gospodarskog poučnog lista iz Krka „Pučki prijatelj". Uz to na pojedince i na društvo „Napried" dolazi više naših dnevnika čednika, mjesečnjaka i polumjesečnjaka.

Mi ovdje rado čitamo pripoviesti. Za to je naša čitaonica nabavila nekoliko knjiga „Matice hrvatske" poučnog i zabavnog sadržaja.

Ove godine došlo je na našu poštu knjiga sv. „Jeronima" u Zagrebu za 57 članova, a onih družbe sv. Mohorja za 16 članova.

Što mislite nije li ovo liepi broj čitalaca u Klani! O jest, a bit će ih više; nadamo se, da će se broj čitalaca u kratko podvostručiti, već stoga što svi malo ne ispod četrdesetih znadu čitati i pisati, a Klanjac je bistre glave.

A sada jednu molbu na rodoljube i društva. Ovi se umoljavaju, da bi obdarili Klanjce, dotično naše čitalačko društvo „Napried" knjigami budući je naša želja, da osnujemo knjižnicu. Imade odličnih Klanjaca koji će zaista i ovime priteći na pomoć svojim domorodcem. Darovi nama neće biti mrtvi kapital; imademo u našoj sredini muževa, koji će nastojati, da budu ovi nosili željene plodove.

Altroke peto kolo! Se spamećujete kako su lane posle izbora za petu kuriju mačji tovari govorili: — Hej, mi mački imamo 4 deputati, a vi Hrvati nimate nego jednega Spinčića. I smeli su se mački i zabavljali su se govoreći: Spinčić je — peto kolo. Mi smo njim onputa odrezali, da više valja jedan prst našega Spinčića nego svi oni četiri talijanski deputati skupa. K temu smo govorili, da nam se ni treba niš bat, nam da neće niš huje bit zač mi imamo va Beče dobrega čoveka ki za nas tamo misli i dela. Ovi dni se je pokazalo, da smo imeli posvema pravo kad smo onako pisali. Radilo se je ovi dni, kako na prvem meste današnjega lista pripovedamo o tem, da se našu gimnaziju va Pazine ili uništi ili da ju se premesti va ko drugo hrvatsko mesto v Istre. Da se je dogodilo jedno ale drugo to bi bil veliki udarac za našu narodnu sreću zač s tem bi bil posve ale pak dobrim delom propal plod dvajset i pet letnjega nastojanja naših zastupniki. Ako će hrvatska gimnazija da koristi najvećemu delu Istre njije mesto mora bit va Pazine i nigdere drugde. Pazin je srce Istre, Pazin je središće, do kega more svaki lahko. A to je i naša svrha naime, da nam va gimnaziju gre mladosti od sveh kraji Istre, da po sveh naših mesteh dobijemo podmladka, ki će jedanput znat i moć branit ovu našu zemlju proti talijanskim razbojnikom. To znaju Talijani, oni znaju da njihovem gospodstvu preti pogibelj, za to su oni gledali sve moguće storit, da se ta gimnazija ukine. Za to svoje nepošteno delo gledali su da predobiju sve Nemce, Poljake a morda i kega Čeha. Nego evo naše peto kolo njim je pokvarilo sve račune. Za Poljake i Čehe ni govora, oni nisu tako nizko pali kako jedan Krstić, da te se na udicu Talijanom, ale ča je za nas osobito važno i neki Nemci ki su Spinčićevi osobiti prijatelji, glasovali su za to da hrvataka gimnazija ostane i nadalje va Pazine.

Glasi su stali ovako: 26 naših — talijanskeh 2 a 16 ča framašuni a ča abreji. Iz tega se vidi, da puli nas va Istre bolje i sigurnije vozi peto kolo nego sva četiri druga. — A sada Talijani i prodanci neka krepuju od jada. Mi intanto imamo našu gimnaziju va Pazine. Živio Spinčić!

Pozor Salo! Salo va svojoj špudaćere vavek piše da v Istre ni nijednoga Hrvata da su Hrvati preko mosta. Neka nam malo raztumači kako je pak to da abrejski „Piccolo" ki je foj celega talijanskega partida na Primorskem, va svojem broje od petka 7. t. m. va članke „Pisino e Cilt" piše: — Talijani su predlagali, da se Slavenom pusti njihova hrvataka gimnazija ale neka se ju prenese va hrvatsku zemlju.

Hrvataka gimnazija va Kastve bila bi ni više ni manje nego jedna škola".

Dakle z ovemi besedami talijanski kapelmeister „Piccolo" priznaje 1) da je v Istre hrvataka zemlji, 2) da je Kastav hrvatski grad po tem dakle 3) da je Istra i hrvataka zemlja i 4) da je v Istre Hrvati. Tako piše „Piccolo" ki ima mej Talijani odlučujuću besedu. Salo pak ima obraza govorit i pisat da v Istre ni Hrvati za svem tem da je on sam leta 1896. pozival sve Hrvate z Istre da zamu v ruke toljagu pak da udre po Talijani. Kako Salo seguro nisu bezobrazne ni one z „ištituta".

Naš jezik i Talijani. Skoro ima bit predana prometu nova istarska železnica Poreč — Trst. — Ta železnica učinjena je s provincialnemi beči a buduć va provincije Istre žive 200 tisuć Hrvati i Slovenci a samo 100 tisuć Talijani to su beči za tu železnicu za 2 dela bili plaćeni od Hrvati i Slovenci a za jedan del samo od Talijani. — Upravu te nove železnice ima zet v ruke guveran, pak je odlučil, kako je i pravo da se po štacijoneh stave tabeli va talijanskem i slovinskem jezike. Talijani su radi tega učinili celu revoluciju.

Sve talijanske podeštarije su proteštale proti temu, da će se na toj novoj železnice rabit i naš jezik. Junta je telegrafično protestirala va Beč. Deputat pete kurije Benatti tekal je kako lud va Beč i na ministazstvu protestiral, da se na štacijoneh istarske železnice misle stavit dvojezične table Čini se kako da se je guveran va Beče prestrašil tega talijanskega revolucijona pak da njim je obećal da će se stavit samo talijanske tabele.

Vidite takovi su vam ti istarski Talijani. Ni jednega nadpisa va našem jezike ne trpe za svem tem da je ta železnica učinjena najviše z našemi beči, za svem tem da prohadja kroz čisto slovensku Koparščinu i hrvatsku Poreščinu. — To je ta toliko od Talijani i Sala preporučeni mir mej Slovinci i Talijani. Očito se vidi: Talijani će samo ovo: budite svi Talijani pak će bit mir. — Ča mislite zač se istarski Talijani toliko bore proti našemu jeziku na istarskoj železnice? Oni se boje da bi mogal prit v Istru kakov Garibaldi kakov Barzila kakov Baldissera pak da bi videl na železnice tabeli i z našemi nadpisi i onputa njim rekal: E che nova? Ča još niste pripravili tu našu Istru per la madre patria Italija? Za tem se gre!

Zabava u „Zori." Bile su dvie: Prva je bila u subotu na 8. o. m. a druga na dan pusta u večer. I jedna i druga su liepo uspjele, ali ona zadnja se nikako ne more merit s onom prvom ka je bila dana u subotu. A ni ni čudo. Subotu je zabavu priredil naš dični „Lovor", a svaki zna, kakove su zabave, keh priredjuje to milo i lepo naše društvo. Ovaj put smo mogli opazit i to s velim veseljem, da je društvo i va pjevanje lepo napredovalo.

A tamburaši? — Čovjeku upravo srce skače od milinja slušajuć ih kako ono lepo igraju a zajedno i pjevaju. — Samo napred tako vrli mladići! A kako da se opiše onaj smeh, ono veselje, ko je kod sveh prisutneh probudila igra: „Seljaci u gradu". Tu su si svi predstavljači osvetlali lice. — I naš Miho Vahtar i A. J. i Milan Kundić kao i Ryšlavy oba seljaka osobito pak Gjuro, bili su nedostiživi. Gdjica Amelija Jurković je već od prije znana našem občinstvu. Ako kažemo, da je ona i ovog puta dobro posvedočila svoje liepo umiće, rekli smo sve. Mi njoj od srca čestitamo i želimo da ju već puta vidimo na našoj pozornice.

Občinstva nije bilo mnogo, čemu je bilo krivo zlo vrieme.

Odštetu oškodjenim u Transvalu. M smo svojedobno potanko opisali, kako je preko 50 naših ljudi, Hrvata, iz Banovine, iz Dalmacije i Istre, bilo bez ikakova razloga prisiljeno da se seli iz Transvala u Africi, gdje su poštenim radom zasluživali svakdanji kruh; kako su englezke oblasti s njimi na putu po kraju i po moru upravo nečovječni postupale, i kako su jedva živi kroz London i kroz Beč vratili se bez svega svoga svojim kućam.

Bili su izpitivani i u Londonu kod našega konzula i u Beču kod tamošnje policije i kod svojih kotarskih oblastih. Opisali su što su sve morali pustiti u Africi i koliko su morali protrpjeti i zahtjevali da se ih odšteti. Naši zastupnici poimence Biankini i Spinčić, nisu ni te prilike propustili, a da se ne zauzma za naše ljude. Ponovno su postavili odlučne upite na našu c. kr. vladu i zahtjevali da se oškodjene odškodi. Kako doznajemo englezke su se oblasti odlučno protivile svakoj i najmanjoj odšteti. — Naš konzul, znajuć kako se za oškodjene zauzimaju i naši zastupnici, a s njimi i ciela naša javnost, je opet odlučno zahtjevao da se ih mora odškoditi. I dosegao je, ako ne sve onako kako se je zahtjevalo i kako bi bilo pravo, a ono bar njekoliko.

Prema noti koja je došla na c. kr. kotarsko glavarstvo na Voloskom od viših oblasti dobio je u zlatu po prilici 1100 k Armanini Josip, 240 k Dubrović Josip, 500 k Jardas Ivan, 1600 k Pavlinić Eugen, Stipanić Josip. Radujemo se s njimi da su bar toliko dobili.

Občinski trg v Opatije neda našem mačkom mira. Oni se vavek kuriču da zač je na njemu napisano „občinski trg", a ne kakogod drugačeje. — Mi njim odgovaramo ovo: Bili ste trejset let gospodari od komunjskeh beči, pak vam ga bilo lepo vam storit. Onputa bite bili mogli na njega napisat i mercato komunale i ča bi vas bilo volja i dragp. Ovako smo ga lepo mi storili, pak smo na njega napisali: Občinski trg. Je vam pravo? Delat valja s komunjskemi beči delat, a ne frajat i Bog zna kako razsipavat muku od ubogeh občinari.

Talijanske pobjede. Krstić se va zadnjoj „Gnjuse" hvali, da je va Kanfanare predobil pul občinskeh izbori talijanski partid. Gran kacada! Z onemi prevarstvi, z onem napijanjem, z onem podkupljivanjem, pak da bi imeli Talijani propast, to bi bilo pravo čudo! Ako se pomisli da su skoro svi kanfanarski kmeti zaduženi rovinjskem Talijanom pak da moraju tako tancat kako njim ti Talijani sopu, ako se pomisli da va celoj Kanfanaršćine ni ni jednega pismenega našega čoveka ki bi puk naputil i napeljal na pravi put, moremo se onputa čudit da još tamo Talijani dobiju? Nego ako su još sada dobili seguro neće više nikada zač se i tamo naš narod budi.

Ovo je prvi put da su se va Kanfanaršćine naši dignuli proti talijanskem pijavicam, ako nisu sada predobili, predobit će do nekoliko let, tako da će Talijanom va Kanfanaršćine za vavek odzvonit. Češ Salo škometit? Briga tebe! Dokle te plaćaju Talijani držiš za Talijane, a da te jutra plate bolje Hrvati biš opet bil Hrvat. Ti si prava roba od pazara! Altroke pobeda za pobedom! —

Dešperani Krstić jadan kako vrag, da ga je Dr. Janežić već toliko puti spravil va pržun, da mu je šekvestral sve ča mu Talijani plaćaju za njigovo iškarijotsko delo htel bi Janežiću na svaki način naškodit. — Za to va svakem broje svoje špudaćere piše najviše proti dr. Janežiću (vrlo mu je na zubu njemu i njigovem pajdašom Unkvartinu i Pušine op. sl.)

Tako piše va predzadnjoj tete proti Janežiću samo da mu se osveti, da mu je g. c. k. kunšiljer na Voloskem sude jednom prilikom rekal da je trufator. Gospodin c. kr. kunžiljer od suda dr. Perisić more pak svako vreme i pred svakom oblasti potrdit, kako je to već pred svedoki potvrdil, da je to ča Krstić od Dra. Janežića piše gola laž. Ala Salo! ako si vredan dokazat da je g. kunšiljer Dr. Perisić rekal ono od Dra. Janežića ča ti va svojoj špudaćere pišeš, onputa ćemo ti platit 20 fjorini, da ih moreš poslat svojoj nebogoj žene, koj nisi već deset let dal ni šolda. Krstić je laž in peršona, ako ne laže ne more ni živet, a proti Dru. Janežiću bi i celi pakal zdignul da more. Krstić, Unkvartin i Pušina su na Janežića jadni zač on zna više va pete nego oni svi tri va svojeh tikvah.

Nožem u vrat. Kod inžinira Avitabile-a u Napulju služila je mnogo godina starija ženska po imenu Grazia Sparane. Nedavno je inžinirova supruga uzela u svoju kuću 20-godišnju djevojku Arcangelu Abaticola iz Caserte za dojkinju svojoj tromjesečnoj kćeri. U predprošlu sriedu otišao je inžinir sa svojom suprugom u posjete k svojim rodjacima. Njihovu odsutnost upotrebila je dojkinja, te je provalila u njihov ormar, u kojem je bio pohranjen novac. Pošto ju je u činu zatekla stara služavka, dojkinja joj je zatje-

rala velik nož u vrat, a za tim se umila, promienila odielo i, otisavši od kuće, spravila ukradeni novac na sigurno mjesto. — Njezino je djelo došlo na vidjelo uslied toga što se je u okrvavljenoj umivaonici našao njezin zaručni prsten. koji joj je očito, kad je prala ruke, pao s prsta, a da to ona nije ni opazila.

Pustna zabava na Voloskem. — Naši vredni Voloski mladići priredili su na dan pusta domaću plesnu zabavu. Moremo mirne duše reć da ni nijedna naša zabava tako lepo ispala kako ova. Plesalo se je kako na „kordiju". — O polnoći im provizirali su nam naši vredni diletanti Rajčić i Mišo Vahtar jednu šaljivu predstavu. Tu je bilo smeha za puknut. — G. Vahtar pokazal je svoj izvanredni dar za predstavljanje. Nakon predstave se je opet plesalo sve do šeste uri jutro. Tako smo hvala Bogu završili pust da bolje nismo mogli.

„Corso" v Opatije. Pred „Kvarnerom" je nedelju bilo neč, ča su neki zvali „corso". Ja bim ono radje zval „fiasco."

Za družbu sv. Cirila i Metoda za Istru sabralo se u Iki medju dobrimi narodnjaki na čistu sriedu 6 k i 20 h. Darovaše gg.: Halauska, A. Bošnjak, A. Gervais, Zorica Širola, Miko Marčenić, R. Jurković po k 1, A. Jurković 20 h. Izručio nam g. Bošnjak.

Zahvala. Za božićno drvce, koje je priredio podpisani odbor darovala su sliedeća p. n. gospoda i to kako sliedi: Gdja. Ernesta Jelušić 5 k, g. A. Puž župnik 4 k, g. A. Stanger odvjetnik 5 k, g. M. Mandić profesor 4 k, g. F. Jurinčić kapelan 2 k, g. N. N. 1 k, gdjica N. N. k, Družba sv. Cirila i Metoda 35 k.

Svoj ovoj plemenitoj gospodi zahvaljuje se podpisani odbor najsrdačnije, kao i svim onim koji su odboru bili na ruku.

Odbor ženske podružnice družbe sv. Cirila i Metoda u Mošćenicah.

Kupujem

poštarske marke

osobito starije, ako je moguće na kuverti, kakovih se čestokrat nalazi na starih pismih, sakupljenih u škrinjah.

Opatija, Villa Sichich

I. kat.

Najbolji se ljekovi dobiju

u

Ljekarni „al Redentore"

(„k Spasitelju")

na Rijeci kraj velike crkve

a osobito se traže, od samih trava načinjeni te i najkoristniji za zdravlje čovjeka:

Kapi „Spasitelja" najbolje su sredstvo za uzdržati si zdravlje do visoke starosti njihovom redovitom uporabom; jer liječe nesvjest, odstranjuju drhtanje u žilama, ublažuju rheumatizam, očišćuju krv i okrijepljuju želudac, koji je pročesto izvor mnogim bolestim. Izvrstno su zatim sredstvo ove **čudotvorne kapi „Spasitelja"** proti svakoj želudčanoj boli, tjeraju naduvanje i vjetrove, odstranjuju žgaravicu u grlu, zatim groznicu te grižu u trbuhu i crjevima. Redovitom njihovom uporabom pridržuju redovitu probavu, a tim zapečuju mnoge bolesti. — Jedna bočica **30 novč.**

Pojačane kapi za maternicu okrjepljuju sa pet kapi na komadiću cukra maternicu, krijepe tjelo od slabinje i mutača glavo. Jedna bočica **35 novč.**, a nadomješćuju sve do sada kapljice, što ih žene rabe za slabost i maternicu.

Bilinski sok proti kašlju. Nenadkrijivo i najsigurnije lječi prehladu u prsima, kašalj, promuklost u grlu. Tko boljuje na prsnim bolestima neka rabi samo ovaj **„bilinski sok"** te će ga pohvaliti sigurno, kao što svjedoči toliko stotina pohvala, koje su mi poslali upotrebljujući ga. Treba paziti na zaštitni znak „slika Spasitelja", što se nalazi na svakoj bočici ovih ljekova; a dobije se **jedino** u ljekarni podpisanog kamo molim i naručiti.

Naruči li tko više bočica dobije popust!

HINKO BABIĆ,

ljekarnik

Rijeka (Fiume) kraj velike crkve.

Grand Hôtel

u Opatiji

preporuča se p. n. občinstvu osim krasnim sobama i izvrstnom kuhinjom takodjer i liepo uredjenom

Kavanom

u kojoj će se uz dobru kavu naći i liep izbor novina u raznim jezicima medju kojima ima do

pet hrvatskih.

Osobitim štovanjem

W. Zehentner.

August Halauska, slikar.

Opatija br. 267.

Preporuča se slavnom občinstvu

za bojadisanje soba, dekoracije, bojadisanje drva i sve što spada u njegov zanat.

Solidna izradba. — Umjerene cjene.

Ljekarna D. Accurti

na Rieci,

Corsia Deák, (tik kolodvora)

preporuča svoje medicinalne specijalitete:

Željezovito-Kina-Vino, vrlo ugodna okusa, izvrstno sredstvo proti: slabokrvnosti, živčanim bolestim, lošoj probavi, te u rekonvalescentnom stanju iza svih bolestih.

Najfinije bakalarovo ulje čisto, te sa **željezom i jodijem,** direktan uvoz iz Bremena iz znamenite i svjetske tvornice: **Labusen.** Ovo čuveno ulje rabi se sa velikim uspjehom proti: sušici, skrofuli, rakitiki, plućnom kataru, kašlju i kožnom osiku.

Izvadina Salsaparilje Honduras. Izvrstno sredstvo za čišćenje krvi osobito iza tajnih bolesti.

„Califugo". Jedino i najbolje sredstvo, kojim se sigurno dadu odstraniti kurja oka.

Zdrave kapljice. Nenadkrijeno sredstvo za sve želudčane bolesti.

Rieka — Amerika

Medjunarodna putna poslovnica

L. Mašek i drug

na Rieci

odprema putnike iz Rieke u Ameriku sa najbrzim parobrodima svakog

petka i ponedjeljka.

Upute daje bezplatno i brzo

L. Mašek i drug

Via Riva ugao Via Lido.

Poziv.

Pozivlju se ovim članovi Kotarske gospodarske Zadruge Opatija, da dogju na glavnu skupštinu, koja će se obdržavati u Berseču, nedelju dne 16. februara t. g. u 9 sati u jutro.

Dnevni red:

1) Pozdrav predsjednika,
2) Izvješće tajnika o radu god. 1901.
3) Izvješće blagajnika,
4) Možebitni predlozi.

Volosko, 20. jenara 1902.

V. Tomičić
predsjednik.

Slavnom občinstvu, osobito

kućevlastnikom i gradjevnim poduzetnikom

preporuča se

Jure Hegedüs,
slikar.

Volosko br. 74. Vis-à-vis „Ville Smidt".

Krojačka radiona!

Podpisani stavljaju sl. p. n. občinstvu do znanja, da su otvorili svoju novu radionu svakovrstnih

pomodnih gospodskih odiela

Naručbe izvršujemo solidno, brzo i uz veoma umjerene cene, te se time sl. p. n. občinstvu koli mjesta toli i okolice najtoplije preporučujemo za što više naručba uz geslo

„Svoj k svomu"

sa veleštovanjem

Špan & Pečnik
državna cesta, Vila Ježica
Opatija.

Siegfried Jesolini

Volosko 25.

Prima namještaje za električne svjetiljke i zvončiće. Drži takodjer u skladištu sve za slične radnje potrebite sprave i to uz najniže cene.

Posujilnica u Voloskom

registrana zadruga na ograničeno jamčenje.

Prima novac na štednju od svakoga, te plaća od istoga $4^1/_2$% kamata, čisto bez ikakvog odbitka. Rentni porez na uložke plaća posujilnica sama.

Vraća na štednju uložene iznose bez odpovjedi, pridržaje si ipak u osobitih slučajevih, pravo odkaza u smislu § 8 društvenoga štatuta.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.

Uredovni sati: svaki dan izim nedelje i blagdana od 9—12 sati pp. i od 3—6 sati poslie podne; u nedelju i blagdane od 9—12 pp.

Družtvena pisarna i blagajna nalazi se za sada u odvjetničkoj pisarni Dra. Janežića u Voloskom.

Pobliže informacije dobivaju se u pisarni Dra. K. Janežića i Dra. A. Stangera u Voloskom.

Novčani promet u god. 1900 iznašao je **K 979.634·64.** — **Garancija** iznašala je **K 108.963·—.** — **Uloženo** je bilo u posujilnici god. 1900 **K 427.834·33.**

Ravnateljstvo.

Odgovorni urednik Petar Rubinić.

Tiskara „V. Tomičić i dr." — Opatija.